Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

5. oktoober 2020*

Konkurents – Keelatud kokkulepped – Haldusmenetlus – Kontrollide määramise otsused – Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 õigusvastasuse vastuväide – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Põhjendamiskohustus – Õigus ruumide puutumatusele – Piisavalt veenvad kaudsed tõendid – Proportsionaalsus – Tühistamishagi – Etteheited kontrolli käigu kohta – Eraelu puudutavate andmete konfidentsiaalsuse kaitsest keeldumine – Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-255/17,

Les Mousquetaires, asukoht Pariis (Prantsusmaa),

ITM Entreprises, asukoht Pariis,

esindajad: advokaadid N. Jalabert-Doury, B. Chemama ja K. Mebarek,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: B. Mongin, A. Dawes ja I. Rogalski, keda abistas advokaat F. Ninane,

kostja,

keda toetab

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Boelaert, S. Petrova ja O. Segnana,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada esiteks esimese võimalusena komisjoni 21. veebruari 2017. aasta otsus C(2017)1361 (final), millega kohustati Les Mousquetaires'i ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1), ning komisjoni 21. veebruari 2017. aasta otsus C(2017) 1360 (final), millega kohustati Les Mousquetaires'i ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40467 – Tute 2), ning teise võimalusena komisjoni 9. veebruari 2017. aasta otsus C(2017) 1057 (final), millega kohustati Intermarché'd ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1), ning komisjoni 9. veebruari 2017. aasta otsus C(2017) 1061 (final), millega kohustati Intermarché'd ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40467 – Tute 2), ning teiseks otsus, millega komisjon ühelt poolt kogus ja kopeeris

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

andmeid, mis sisaldusid sidevahendites ja andmekandjatel, mis sisaldasid nende seadmete kasutajate eraelu puudutavaid andmeid, ning teiselt poolt lükkas tagasi hagejate taotluse saada asjaomased andmed tagasi.

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president S. Gervasoni (ettekandja), kohtunikud L. Madise, R. da Silva Passos, K. Kowalik-Bańczyk ja C. Mac Eochaidh,

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 30. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse [1]

[…]

III. Menetlus ja poolte nõuded

12 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 28. aprillil 2017.

13 Euroopa Liidu Nõukogu avaldas 28. juulil 2017 Üldkohtu kantseleisse esitatud avalduses soovi astuda käesolevasse menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Üldkohtu üheksanda koja president andis 22. septembri 2017. aasta otsusega menetlusse astumise loa. Nõukogu esitas oma seisukohad ja pooled esitasid nende kohta oma seisukohad määratud tähtaja jooksul.

14 Hagiavalduses paluvad hagejad Üldkohtul:

– võtta menetlust korraldav meede, millega kohustatakse komisjoni täpsustama eeldusi ja esitama kaudsed tõendid, mis olid tema käsutuses, et põhjendada 9. ja 21. veebruari 2017. aasta otsuste (edaspidi „vaidlustatud otsused“) eset ja eesmärki;

– tühistada 21. veebruari 2017. aasta otsused;

– teise võimalusena tühistada 9. veebruari 2017. aasta otsused;

– tühistada otsus, millega komisjon ühelt poolt kogus ja kopeeris andmeid, mis sisaldusid sidevahendites ja andmekandjatel, mis sisaldasid nende seadmete kasutajate eraelu puudutavaid andmeid, ning teiselt poolt lükkas tagasi hagejate taotluse saada asjaomased andmed tagasi;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt ja nõukogult.

15 Repliigis täpsustasid hagejad 9. veebruari 2017. aasta otsuseid puudutava nõude kohta, et nad paluvad esimese võimalusena tunnistada need otsused tühiseks, kuna neid ei ole nõuetekohaselt teatavaks tehtud, ja teise võimalusena, et need tühistataks.

1 Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

16 Komisjon, keda toetab nõukogu, palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejatelt.

[…]

IV. Õiguslik käsitlus

[…]

A. Vastuvõetavus

1. Neljanda nõude vastuvõetavus

30 Tuleb asuda seisukohale, et neljandas nõudes palutakse tühistada ühelt poolt komisjoni väidetav otsus koguda ja kopeerida hagejate teatavate töötajate ja juhtide eraelu puudutavaid andmeid ning teiselt poolt otsus lükata tagasi hagejate taotlus saada asjaomased andmed tagasi (vt eespool punkti 14 neljas taane).

31 Hagiavalduse ja repliigi lugemisel – ja nagu kinnitavad komisjoni menetlusdokumendid – võib selle nõude esimest osa tõlgendada nii, et selles on silmas peetud eraandmete konfidentsiaalsuse kaitsest keeldumist.

32 Mis puudutab seda, kas hagejatel on selle keeldumise vaidlustamiseks põhjendatud huvi, millele komisjon vastu vaidleb, siis tuleb rõhutada, et tulenevalt iga ettevõtja kohustusest tagada oma töötajate ja nende eraelu kaitse (vt eelkõige kohustuse kohta kaitsta isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute eraelu puutumatust: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355), mis on asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1)), võib kontrollitav ettevõtja komisjonilt nõuda, et ta ei koguks ettevõtja ruumides teatud andmeid, mis võivad kahjustada tema töötajate või juhtide eraelu, või taotleda komisjonilt nende andmete tagasisaamist. Sellises kontekstis ei ole sellised taotlused ette nähtud üksnes asjaomastele töötajatele, nagu väidab ekslikult komisjon. Samal põhjusel võib asuda seisukohale, et sellel ettevõtjal on huvi vaidlustada liidu kohtus komisjoni keeldumist tema taotluste rahuldamisest.

33 Mis puudutab seda, kas kõnealuste eraandmete konfidentsiaalsuse kaitsest keeldumine on vaidlustatav akt, siis tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab tühistamishagi ELTL artikli 263 tähenduses esitada selliste meetmete peale, mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve puudutaval viisil, muutes selgelt tema õiguslikku olukorda. Põhimõtteliselt ei ole seega vahemeetmed, millega valmistatakse ette lõppotsust, vaidlustatavad aktid (vt selle kohta 11. novembri 1981. aasta kohtuotsus IBM *vs.* Komisjon, 60/81, EU:C:1981:264, punktid 9 ja 10, ning 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 115 ja 116).

34 Komisjoni kontrollide konkreetses kontekstis ja üldisemalt konkurentsivaldkonna menetluste kontekstis kuulub kontrolli läbiviimise tingimuste kohtulik kontroll üldjuhul tühistamishagi raamesse, mis on esitatud vajaduse korral lõpliku otsuse peale, mille komisjon on teinud selle sätte kohaselt (vt 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 132 ning seal viidatud kohtupraktika).

35 Kohtupraktikast tuleneb siiski ka see, et ettevalmistava menetluse käigus tehtavaid toiminguid, mis on iseenesest lõpptulemuseks teatud muus menetluses kui see, mis peab võimaldama komisjonil teha asjas sisuline otsus, ja mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi hageja huve puudutaval viisil, muutes selgelt tema õiguslikku olukorda, on samuti vaidlustatavad aktid (11. novembri 1981. aasta kohtuotsus IBM *vs.* komisjon, 60/81, EU:C:1981:264, punktid 10 ja 11, ning 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punkt 116).

36 Konkurentsivaldkonna menetluste kontekstis on samuti otsustatud, et komisjoni otsus, milles lükatakse tagasi dokumendi kaitse taotlus advokaadi ja kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse alusel, lõpetab teatud muu menetluse kui see, mis peab võimaldama komisjonil teha otsus konkurentsieeskirjade rikkumise kohta, ja kujutab endast seega akti, mille peale saab esitada tühistamishagi (vt 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals *vs.* komisjon, T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287, punktid 46, 48 ja 49 ning seal viidatud kohtupraktika).

37 Kuigi liidu kohus ei ole tänaseni sellist hagi vastuvõetavaks tunnistanud, võib asuda seisukohale, et Üldkohus möönis võimalust, et kontrollitav ettevõtja esitab hagi samadel tingimustel otsuse peale, millega lükati tagasi taotlus kaitsta tema töötajate eraelu. Olles meenutanud nimelt 17. septembri 2007. aasta kohtuotsust Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals *vs.* komisjon (T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287) ja seal viidatud kohtupraktikat, tõdes Üldkohus, mainides küll „otsuse [eraelu] kaitsest keeldumise kohta“ võimalikkust, et sellist otsust ei olnud käsitletud juhul vastu võetud. Selleks tugines ta asjaolule, et hagejad ei väitnud kõnealustest andmetest koopiate tegemise otsuse vastuvõtmisel, et neile kuuluvad dokumendid oleksid olnud kaetud kaitsega, mis sarnaneb advokaatide ja klientide vahelise suhtluse konfidentsiaalsuse kaitsega, ega nimetanud täpseid dokumente või kõnealuste dokumentide osi (14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 129 ja 130).

38 Hagejad väidavad käesolevas asjas just seda, et nende hagiavalduse neljanda nõude esimeses osas käsitletud keeldumist võib samastada keeldumisega, mida on selles kohtupraktikas peetud vaidlustatavaks aktiks.

39 Võib küll asuda seisukohale, et kui ettevõtja tugineb oma töötajate või juhtide õigusele eraelu puutumatusele, et väljendada vastuseisu kontrolli käigus arvutiriistvara või sidevahendite arestimisele ja nendes sisalduvate andmete kopeerimisele, tekitab otsus, millega komisjon lükkab selle taotluse tagasi, sellele ettevõtjale õiguslikke tagajärgi, muutes selgelt tema õiguslikku olukorda (vt eespool punkt 37). See otsus mõjutab nimelt tingimusi, milles ettevõtja tagab oma töötajate ja nende eraelu kaitse. Lisaks takistab selline otsus seda, et kontroll piirdub „äridokumentidega“, nagu nõuavad nii määruse nr 1/2003 artikli 20 lõike 2 punkt b kui ka kohtupraktika (vt 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt *vs.* komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Sellega seoses tuleb märkida, et 17. septembri 2007. aasta kohtuotsuse Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals *vs.* komisjon (T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287) punktides 51 ja 52 leidis Üldkohus olukorras, kus komisjonile esitati enne dokumentide teatud kopeerimistoimingute tegemist kaitsetaotlus liidu õiguses ette nähtud õiguse alusel, et vaikimisi tehtud tagasilükkamise otsus on konkretiseerunud kopeeritud dokumentide koopiate ja toimikusse liitmise reaalses toimingus.

41 Käesolevas asjas ei ole hagejad siiski enne vaidlusaluste aktide vastuvõtmist väitnud, et komisjoni arestitud seadmeid ja kopeeritud andmeid tuleb kaitsta nende töötajate või juhtide õiguse alusel eraelu puutumatusele. Nimelt tuginesid hagejad kõnealuste andmete kaitsele oma töötajate või juhtide õiguse alusel eraelu puutumatusele pärast nende andmete kopeerimist ja selliseid andmeid sisaldada võivate seadmete tagasisaamist, st 24. veebruaril ja seejärel 13. aprillil 2017.

42 Sellega seoses võib märkida, et õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ei riiva see, kui kontrolliotsuse adressaadiks olevalt ettevõtjalt nõutakse, et ta teeks teatavaid toiminguid, et kaitsta oma õigusi ja võimalust kasutada õiguskaitsevahendeid, mis võimaldavad tagada nende järgimist, eelkõige toiminguid, mis seisnevad komisjonile kaitsetaotluste esitamises (vt eespool punktid 36, 37 ja 40). See on nii seda enam, et viimane peab enne koopiate tegemist andma ettevõtjale lühikese tähtaja oma advokaatidega konsulteerimiseks, et vajaduse korral selliseid taotlusi esitada (vt selle kohta 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Deutsche Bahn jt *vs.* komisjon, T-289/11, T-290/11 ja T-521/11, EU:T:2013:404, punkt 89).

43 Sellest tuleneb käesolevas asjas, et komisjonile ei antud võimalust võtta vastu otsust, millega lükatakse tagasi hagejate esitatud kaitsetaotlus, kui ta arestis kõnealused seadmed ja seejärel kopeeris nendes sisalduvaid andmeid.

44 Käesolev kohtuasi erineb seega kohtuasjast, milles tehti 17. septembri 2007. aasta kohtuotsus Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals *vs.* komisjon (T-125/03 ja T-253/03, EU:T:2007:287). Nimelt ei saanud hagejate esitatud eelneva kaitse taotluse puudumisel kõnealuste seadmete arestimine ja nendes seadmetes sisaldunud andmete kopeerimine viia sellise vaidlustatava otsuse vastuvõtmiseni, millega komisjon oleks sellise kaitsetaotluse isegi kaudselt tagasi lükanud (vt selle kohta 14. novembri 2012. aasta kohtuotsus Nexans France ja Nexans *vs.* komisjon, T-135/09, EU:T:2012:596, punktid 120–125).

45 Järelikult ei saa hagejad käesoleva juhtumi asjaoludel väita, et käesoleva hagi esitamise kuupäevaks oli komisjon kontrolli käigus sõnaselgelt või kaudselt vastu võtnud akti, mis tekitab nende huve puudutada võivaid õiguslikke tagajärgi, muutes selgelt nende õiguslikku olukorda.

46 Võib lisada, et sama kehtiks ka siis, kui neljanda nõude esimest osa tuleks tõlgendada nii, et selles käsitletakse komisjoni lihtsat otsust koguda ja kopeerida hagejate teatud töötajate ja juhtide eraelu puudutavaid andmeid. Nimelt, nagu tuleneb eespool punktist 44, ei saanud hagejate eelneva kaitse taotluse puudumisel käesolevas asjas vaidlusaluse kontrolli käigus tehtud reaalsed arestimis- ja kopeerimistoimingud viia vaidlustatavate aktideni.

47 Mis puudutab neljanda nõude teist osa, mis on esitatud tagasisaamistaotluse väidetava tagasilükkamise kohta 24. veebruaril 2017, nagu väidavad hagejad oma menetlusdokumentides, või 13. aprillil 2017, nagu mainiti kohtuistungil, siis tuleb märkida, et see tagasisaamistaotlus ei olnud sõnastatud piisavalt täpselt, et komisjonil oleks olnud võimalik võtta selle kohta tarvilik seisukoht, mis tähendab, et hagejad ei saanud käesoleva hagi esitamise ajaks, mille seisuga tuleb hinnata selle vastuvõetavust (vt selle kohta 3. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Castelnou Energía *vs.* komisjon, T-57/11, EU:T:2014:1021, punkt 34, ja 22. juuni 2016. aasta kohtuotsus Whirlpool Europe *vs.* komisjon, T-118/13, EU:T:2016:365, punkt 49), komisjoni vastust, mis võib olla vaidlustatav akt. Nimelt piirdusid hagejad sellega, et mainisid „palju dokumente, mis kahjustavad nende koostajate eraelu puutumatust“, viidates üldiselt sellele, et kõne all on „isiklikud sõnumid, aadressiraamatud, telefonikõned jne“ ning tunnistades oma 13. aprilli 2017. aasta taotluses, et nad „analüüsisid praegu mitut komisjoni ametnike kopeeritud dokumenti“, et teha kindlaks need dokumendid, mida see rikkumine puudutas.

48 Järelikult tuleb neljanda nõude mõlemad osad vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

[…]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 9. veebruari 2017. aasta otsuse C(2017) 1057 (final), millega kohustati Intermarché'd ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1), artikli 1 punkt b ning komisjoni 21. veebruari 2017. aasta otsuse C(2017) 1361 (final), millega kohustati Les Mousquetaires'i ja kõiki tema otseselt või kaudselt kontrollitavaid äriühinguid alluma kontrollile vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 20 lõigetele 1 ja 4 (juhtum AT.40466 – Tute 1), artikli 1 punkt b.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Jätta Les Mousquetaires'i ja ITM Entreprises'i ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud nende endi kanda.**

Gervasoni Madise da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. oktoobril 2020 Luxembourgis.

Allkirjad